

ARHITECTURA SISTEMELOR DE CALCUL - CURS 0x0B

EXECUȚIA FIȘIERELOR BINARE

Cristian Rusu

DATA TRECUTĂ

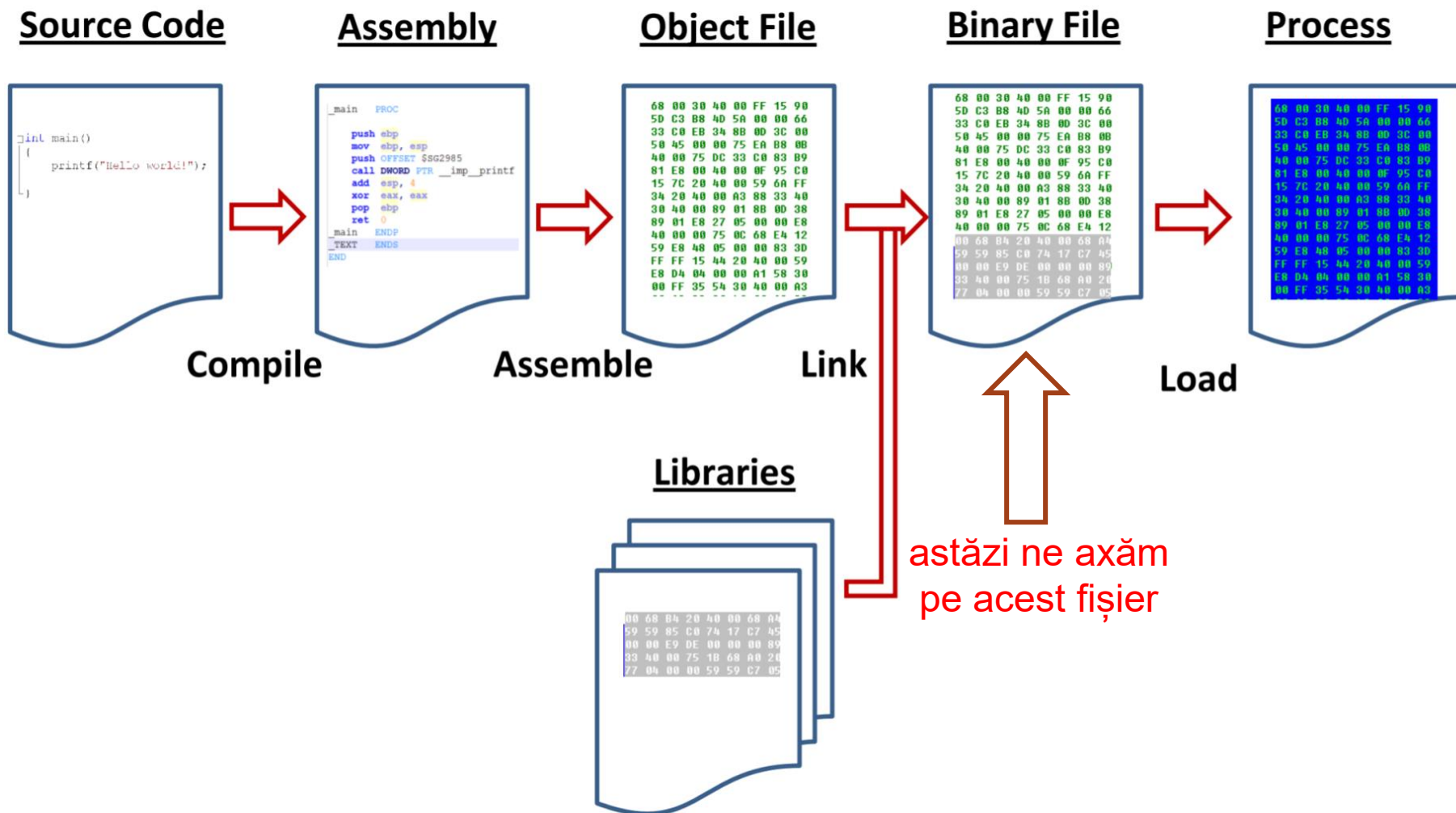
- **am terminat cu partea de “arhitectura sistemelor de calcul”**
  - Curs 0x00: Informații administrative
  - Curs 0x01: Evoluția sistemelor de calcul și sistemul binar de calcul
  - Curs 0x02: Introducere în teoria informației
  - Curs 0x03: Abstractizarea digitală și circuite combinaționale
  - Curs 0x04: Circuite combinaționale și secvențiale
  - Curs 0x05: Înmulțirea/împărțirea numerelor, reprezentarea IEEE FP
  - Curs 0x06: Arhitectura calculatoarelor moderne
  - Curs 0x07: De la cod sursă la execuție
  - Curs 0x08: Pipelining, branch prediction, out of order execution
  - Curs 0x09: Sisteme multi-core, ierarhia memoriei
  - Curs 0x0A: Performanța sistemelor de calcul
- **Eight Great Ideas in Computer Architecture (PH book)**

CUPRINS

- Structura fișierelor executabile
- Fișiere ELF

DE LA COD SURSĂ LA EXECUȚIE

- în general (nu doar pentru Assembly)

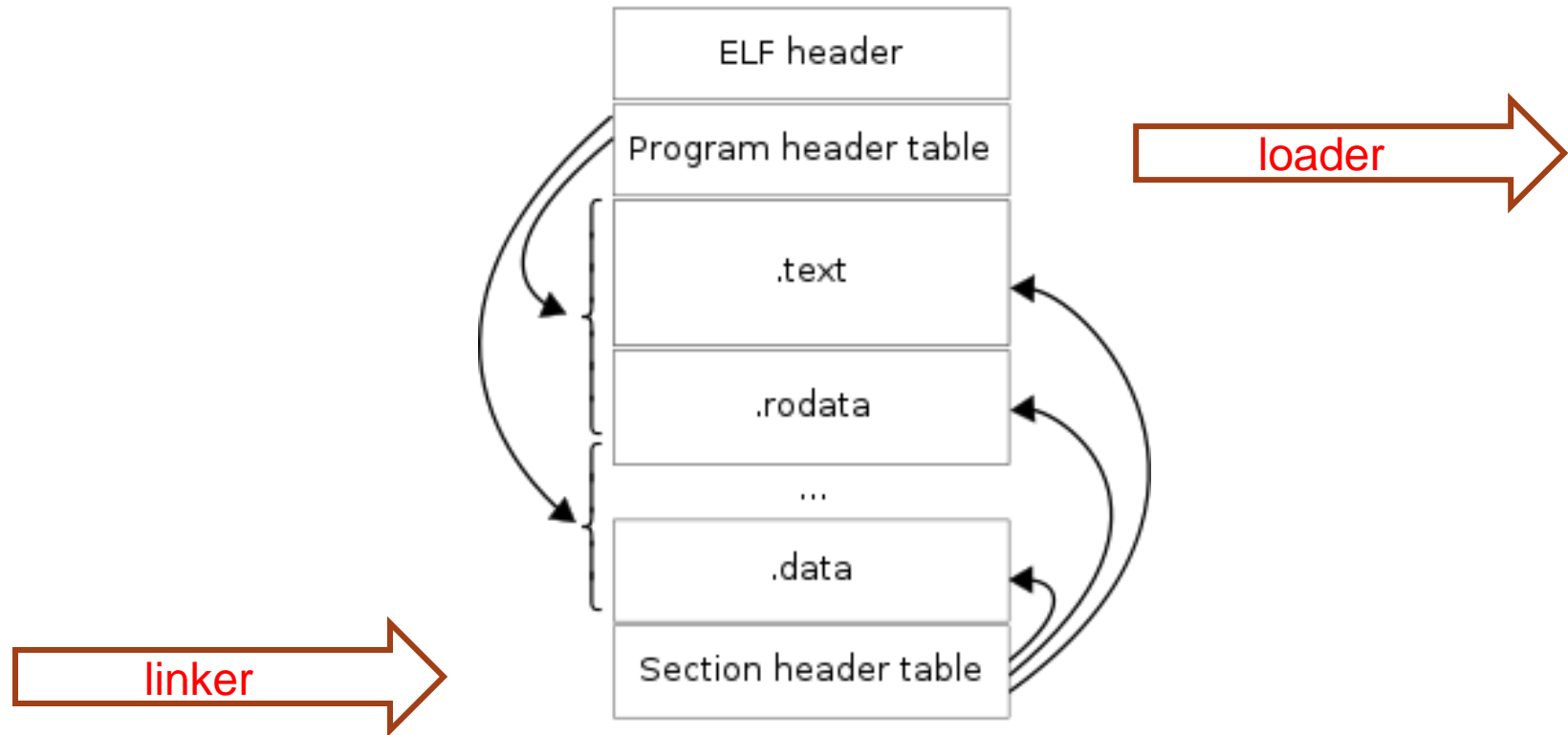

BINARE ELF

- **Executable and Linkable Format (ELF)**
  - Header
  - Conținut
    - Segmente
    - Secțiuni
    - Instrucțiuni/Data
- **relativ recente, din 1999 (standardul e din anii '80)**
- **standard pentru executabile pe sistemele de operare Linux**
  - executabile
  - biblioteci
  - etc.

BINARE ELF

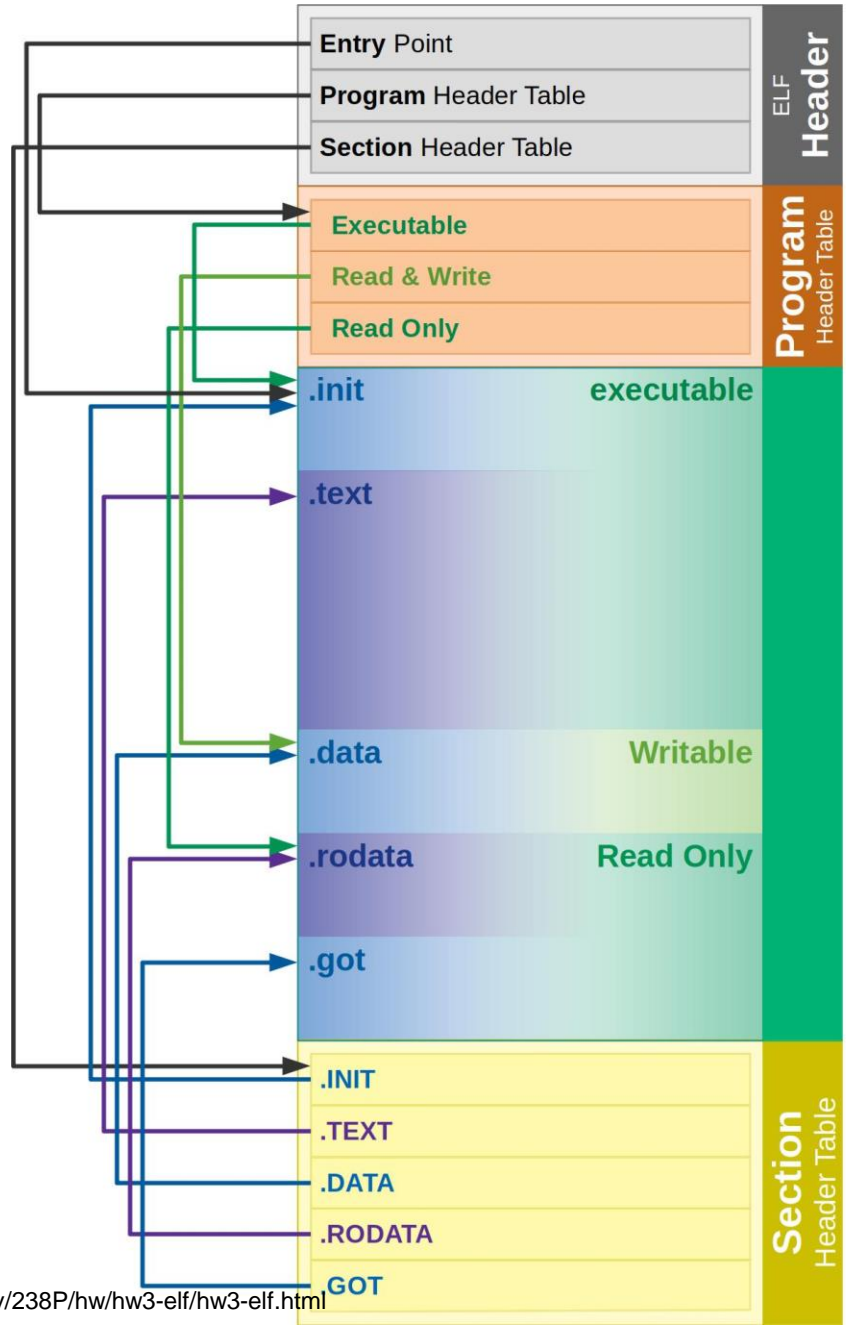
- structura fișierelor ELF

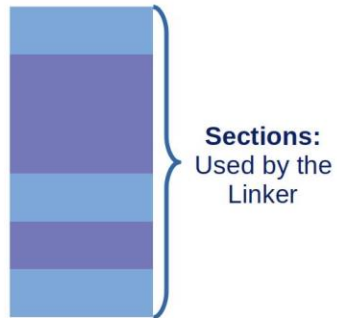
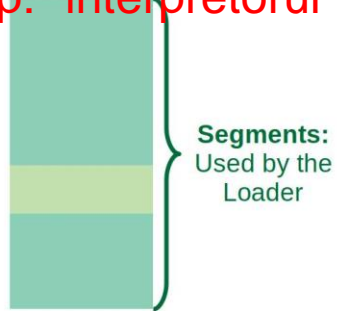
Linker: pune pointer-i la secțiuni (*sections*) din executabil, nu e important la execuție

Loader: pune pointer-i la segmente (*segments*) din executabil, doar asta e folosit la execuție

BINARE ELF

- .text: codul mașină (sursă)
- .rodata: datele readonly
- .data: datele inițializate globale
- .bss: date neinițializate
- .init: inițializare înainte de main()
- .plt: Procedure Linking Table
- .got: Global Offset Table
- .interp: "interpretorul"

READELF SECȚIUNI

- descrie *program headers*

executabilul nostru se numește a2.out

```
$ readelf --program-headers a2.out
Elf file type is DYN (Shared object file)
Entry point 0x3a17e0
There are 11 program headers, starting at offset 64

Program Headers:
  Type           Offset             VirtAddr           PhysAddr
                 FileSiz             MemSiz              Flags   Align
  PHDR            0x0000000000000040 0x0000000000000040 0x0000000000000040
                 0x0000000000000268 0x0000000000000268  R       0x8
  INTERP          0x00000000000002a8 0x00000000000002a8 0x00000000000002a8
                 0x000000000000001c 0x000000000000001c  R       0x1
    [Requesting program interpreter: /lib64/ld-linux-x86-64.so.2]
  LOAD            0x0000000000000000 0x0000000000000000 0x0000000000000000
                 0x00000000000006c8 0x00000000000006c8  R       0x1000
  LOAD            0x0000000000000100 0x0000000000000100 0x0000000000000100
                 0x0000000000003a093d 0x0000000000003a093d  R E     0x1000
  LOAD            0x0000000000003a2000 0x0000000000003a2000 0x0000000000003a2000
                 0x0000000000001071a0 0x0000000000001071a0  R       0x1000
  LOAD            0x0000000000004a9de0 0x0000000000004aade0 0x0000000000004aade0
                 0x00000000000000280 0x00000000000000288  RW      0x1000
  DYNAMIC          0x0000000000004a9df8 0x0000000000004aadf8 0x0000000000004aadf8
                 0x000000000000001e0 0x000000000000001e0  RW       0x8
  NOTE            0x00000000000002c4 0x00000000000002c4 0x00000000000002c4
                 0x0000000000000044 0x0000000000000044  R        0x4
```

...

READELF SECTIUNI

- descrie *program headers*

```
DYNAMIC      0x00000000004a9df8 0x00000000004aadf8 0x00000000004aadf8
              0x00000000000001e0 0x00000000000001e0 RW      0x8
NOTE         0x00000000000002c4 0x00000000000002c4 0x00000000000002c4
              0x0000000000000044 0x0000000000000044 R        0x4
GNU_EH_FRAME 0x00000000004a9010 0x00000000004a9010 0x00000000004a9010
              0x0000000000000044 0x0000000000000044 R        0x4
GNU_STACK    0x0000000000000000 0x0000000000000000 0x0000000000000000
              0x0000000000000000 0x0000000000000000 RW      0x10
GNU_RELRO    0x00000000004a9de0 0x00000000004aade0 0x00000000004aade0
              0x0000000000000220 0x0000000000000220 R        0x1
```

Section to Segment mapping:

Segment Sections ...

```
00
01      .interp
02      .interp .note.gnu.build-id .note.ABI-tag .gnu.hash .dynsym .dynstr .gnu.version .
gnu.version_r .rela.dyn .rela.plt
03      .init .plt .plt.got .text .fini
04      .rodata .eh_frame_hdr .eh_frame
05      .init_array .fini_array .dynamic .got .got.plt .data .bss
06      .dynamic
07      .note.gnu.build-id .note.ABI-tag
08      .eh_frame_hdr
09
10      .init_array .fini_array .dynamic .got
```

READELF SECTIUNI

- descrie *section headers*

```
└─$ readelf --section-headers a2.out
There are 37 section headers, starting at offset 0x4aaed0:

Section Headers:
  [Nr] Name                Type              Address            Offset
       Size              EntSize          Flags    Link  Info  Align
  [ 0]                      NULL             0000000000000000  00000000
       0000000000000000  0000000000000000             0    0    0
  [ 1] .interp                PROGBITS         00000000000002a8  000002a8
       000000000000001c  0000000000000000             A    0    0    1
  [ 2] .note.gnu.bu[...]     NOTE             00000000000002c4  000002c4
       0000000000000024  0000000000000000             A    0    0    4
  [ 3] .note.ABI-tag          NOTE             00000000000002e8  000002e8
       0000000000000020  0000000000000000             A    0    0    4
  [ 4] .gnu.hash              GNU_HASH         0000000000000308  00000308
       0000000000000024  0000000000000000             A    5    0    8
  [ 5] .dynsym                DYNSYM           0000000000000330  00000330
       0000000000000138  0000000000000018             A    6    1    8
  [ 6] .dynstr                STRTAB           0000000000000468  00000468
       00000000000000a3  0000000000000000             A    0    0    1
  [ 7] .gnu.version            VERSYM           000000000000050c  0000050c
       000000000000001a  0000000000000002             A    5    0    2
  [ 8] .gnu.version_r          VERNEED          0000000000000528  00000528
       0000000000000020  0000000000000000             A    6    1    8
  [ 9] .rela.dyn              RELA             0000000000000548  00000548
```

...

READELF SECTIONS

- *descrie section headers*

```
[27] .debug_aranges PROGBITS 0000000000000000 004aa07f
0000000000000030 0000000000000000 0 0 1
[28] .debug_info PROGBITS 0000000000000000 004aa0af
0000000000000064 0000000000000000 0 0 1
[29] .debug_abbrev PROGBITS 0000000000000000 004aa113
000000000000004d 0000000000000000 0 0 1
[30] .debug_line PROGBITS 0000000000000000 004aa160
0000000000000077 0000000000000000 0 0 1
[31] .debug_str PROGBITS 0000000000000000 004aa1d7
000000000000012c 0000000000000001 MS 0 0 1
[32] .debug_loc PROGBITS 0000000000000000 004aa303
0000000000000059 0000000000000000 0 0 1
[33] .debug_ranges PROGBITS 0000000000000000 004aa35c
0000000000000020 0000000000000000 0 0 1
[34] .symtab SYMTAB 0000000000000000 004aa380
00000000000000768 0000000000000018 35 54 8
[35] .strtab STRTAB 0000000000000000 004aaae8
0000000000000283 0000000000000000 0 0 1
[36] .shstrtab STRTAB 0000000000000000 004aad6b
0000000000000160 0000000000000000 0 0 1
```

Key to Flags:
W (write), A (alloc), X (execute), M (merge), S (strings), I (info),
L (link order), O (extra OS processing required), G (group), T (TLS),
C (compressed), x (unknown), o (OS specific), E (exclude),
l (large), p (processor specific)

READELF HEADER

- describe header-ul

```
└─$ readelf -h a2.out |> cat
ELF Header:
  Magic:   7f 45 4c 46 02 01 01 00 00 00 00 00 00 00 00 00
  Class:                               ELF64
  Data:                                   2's complement, little endian
  Version:                             1 (current)
  OS/ABI:                               UNIX - System V
  ABI Version:                         0
  Type:                                 DYN (Shared object file)
  Machine:                             Advanced Micro Devices X86-64
  Version:                             0x1
  Entry point address:                  0x3a17e0
  Start of program headers:             64 (bytes into file)
  Start of section headers:             4894416 (bytes into file)
  Flags:                                 0x0
  Size of this header:                   64 (bytes)
  Size of program headers:               56 (bytes)
  Number of program headers:             11
  Size of section headers:               64 (bytes)
  Number of section headers:             37
  Section header string table index:    36
```

.ELF...

READELF HEADER

- describe header-ul

```
└─$ readelf -h a2.out
ELF Header:
  Magic:   7f 45 4c 46 02 01 01 00 00 00 00 00 00 00 00 00
  Class:                               ELF64
  Data:                               2's complement, little endian
  Version:                             1 (current)
  OS/ABI:                               UNIX - System V
  ABI Version:                           0
  Type:                                 DYN (Shared object file)
  Machine:                               Advanced Micro Devices X86-64
  Version:                               0x1
  Entry point address:                   0x3a17e0
  Start of program headers:              64 (bytes into file)
  Start of section headers:              4894416 (bytes into file)
  Flags:                                 0x0
  Size of this header:                    64 (bytes)
  Size of program headers:                56 (bytes)
  Number of program headers:              11
  Size of section headers:                24 (bytes)
  Number of section headers:              21
  Section header string table index:      0
```

```
└─$ hexdump a2.out -n 64
00000000 457f 464c 0102 0001 0000 0000 0000 0000
00000010 0003 003e 0001 0000 17e0 003a 0000 0000
00000020 0040 0000 0000 0000 aed0 004a 0000 0000
00000030 0000 0000 0040 0038 000b 0040 0025 0024
00000040
```

.ELF...

READELF HEADER

- describe header-ul

```
└─$ readelf -h a2.out
```

```
ELF Header:
```

```
  Magic:   7f 45 4c 46 02 01 01 00 00 00 00 00 00 00 00 00
  Class:                               ELF64
  Data:                               2's complement, little endian
  Version:                             1 (current)
  OS/ABI:                              UNIX - System V
  ABI Version:                         0
  Type:                                DYN (Shared object file)
  Machine:                             Advanced Micro Devices X86-64
  Version:                             0x1
  Entry point address:                  0x3a17e0
  Start of program headers:             64 (bytes into file)
  Start of section headers:            4894416 (bytes into file)
  Flags:                                0x0
  Size of this header:                  64 (bytes)
  Size of program headers:              56 (bytes)
  Number of program headers:            11
  Size of section headers:              64 (bytes)
  Number of section headers:            37
```

```
└─$ file a2.out
```

```
a2.out: ELF 64-bit LSB shared object, x86-64, version 1 (SYSV), dynamically linked, interpreter /lib64/ld-linux-x86-64.so.2, BuildID[sha1]=18fbba2db7d9c5002d78d2b718dfab2e8ba84f3c, for GNU/Linux 3.2.0, with debug_info, not stripped
```

.ELF...

UN EXERCİȚIU

```
(kali@kali) ~  
$ ls -al a2.out  
-rwxr-xr-x 1 kali kali 4896784 Jan 20 16:52 a2.out
```

```
$ readelf -h a2.out  
ELF Header:  
  Magic:   7f 45 4c 46 02 01 01 00 00 00 00 00 00 00 00 00  
  Class:                               ELF64  
  Data:                               2's complement, little endian  
  Version:                             1 (current)  
  OS/ABI:                              UNIX - System V  
  ABI Version:                         0  
  Type:                                DYN (Shared object file)  
  Machine:                             Advanced Micro Devices X86-64  
  Version:                              0x1  
  Entry point address:                  0x3a17e0  
  Start of program headers:             64 (bytes into file)  
  Start of section headers:             4894416 (bytes into file)  
  Flags:                                0x0  
  Size of this header:                   64 (bytes)  
  Size of program headers:              56 (bytes)  
  Number of program headers:            11  
  Size of section headers:              64 (bytes)  
  Number of section headers:            37  
  Section header string table index:    36
```

unde este header-ul pentru secțiunea .text?

UN EXERCİȚIU

- `readelf -S a2.out`

```
[14] .text          PROGBITS          000000000000010b0 000010b0
      000000000003a0881 0000000000000000  AX           0      0      16
```

- **start of section header (StOSH): 4894416 bytes (sau 0x4AAED0)**
- **index-ul secțiunii .text: 14**
- **size of section headers (SiOSH): 64 bytes**
- **headerul pentru .text pornește la:**
  - $\text{StOSH} + 14 \times \text{SiOSH} = 4895312 = 0x4AB250$
  - acolo este o structură care descrie proprietățile acestei secțiuni
    - <https://github.com/torvalds/linux/blob/master/include/uapi/linux/elf.h>
    - structura este `elf32_shdr` sau `elf64_shdr`

EXECUȚIA UNUI BINAR STATIC

- **syscall pentru execuție**
  - EXEC
- **se citește header-ul fișierului**
- **toate directivele LOAD sunt executate**
- **execuția este preluată de *entry point address* (_start și apoi main())**

BINARE STATICE ȘI DINAMICE

- **simbolurile sunt referințe (către funcții sau variabile) în binare**
  - nm a2.out
  - în gdb când puneți „break main”, main aici este un simbol
    - denumirea funcției rămâne în binar dar nu este esențială la execuție
  - puteți să scoateți simbolurile cu comanda „strip”
    - stripping symbols
    - debug și reverse engineering sunt mult mai dificile
    - fișierele binare sunt mai mici
- **static linking**
  - simboluri din biblioteci externe sunt include în binar la link-are
- **dynamic linking**
  - link-uri la simboluri din biblioteci externe sunt adăgate la link-are iar la rulare *loader-ul* rezolvă aceste link-uri
  - resolving symbols at runtime

```
$ file a2.out
a2.out: ELF 64-bit LSB shared object, x86-64, version 1 (SYSV), dynamically linked, interpreter /lib64/ld-linux-x86-64.so.2, BuildID[sha1]=18fbba2db7d9c5002d78d2b718dfab2e8ba84f3c, for GNU/Linux 3.2.0, with debug_info, not stripped
```

BINARE STATICE ȘI DINAMICE

- **dynamic linking**
  - de exemplu: libc.so
  - realizat de dynamic linker
  - codul comun (cod mașină) poate fi într-o zonă comună de memorie
- când se calculează adresele simbolurilor? *binding*
  - când programul este executat *immediate binding*
  - când simbolul este folosit pentru prima dată *lazy binding*
- bibliotecile comune (*shared libraries*)
  - lib + nume + -major + .minor + so
    - libc-2.31.so
  - lib + nume + .so + major
    - libc.so.6

BINARE STATICE ȘI DINAMICE

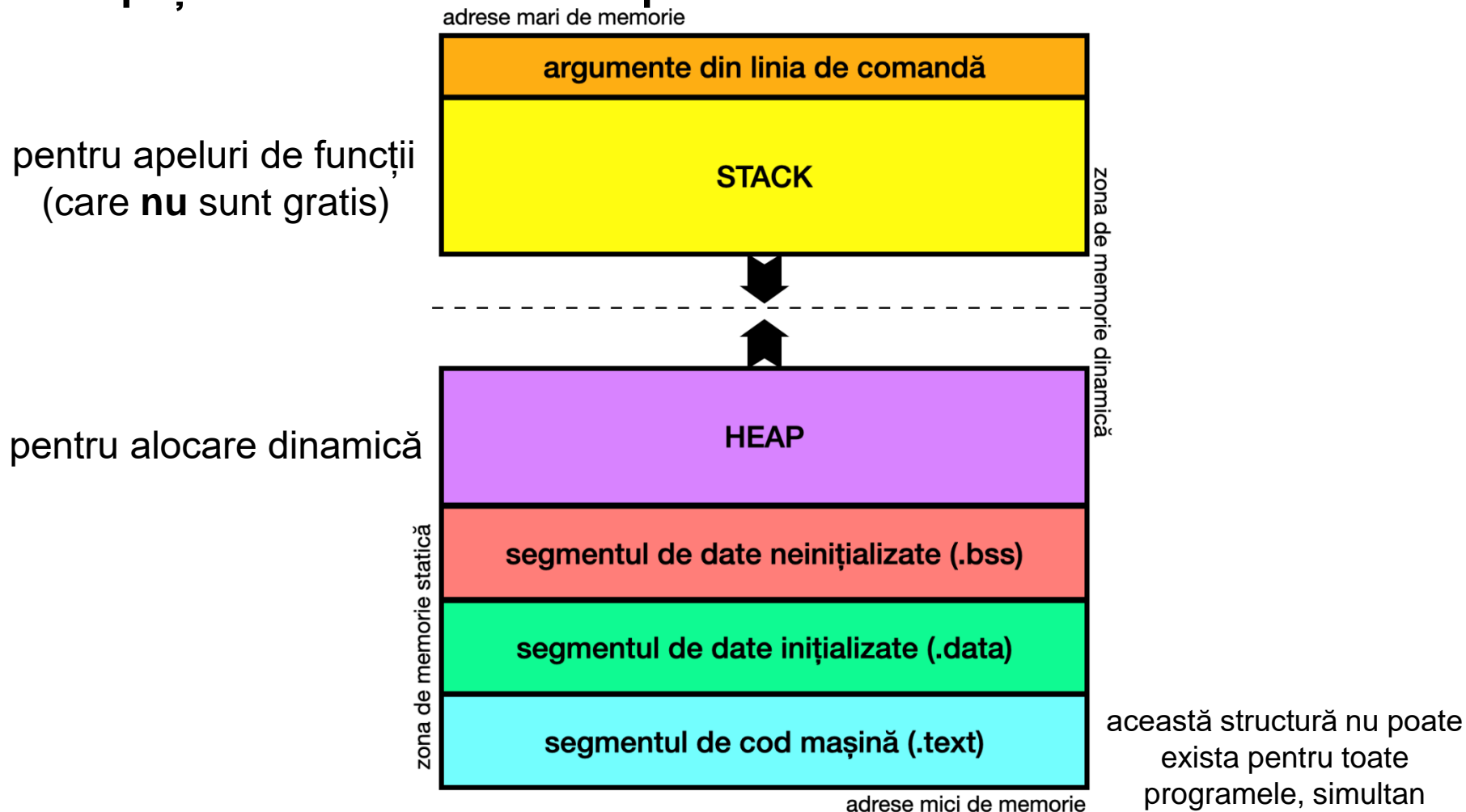
- **din aceste motive, avem mai mulți timpi afectați**
  - timpul de compilare (*compile time*)
    - o singură dată
    - codul este absolut (*absolute code*)
  - timpul de încărcare (*load time*)
    - la fiecare execuție a binarului
    - codul este relocabil (*relocatable code*)
    - unele adrese sunt calculate la încărcarea binarului
  - timpul de execuție (*execute time*)
    - este afectat de *lazy binding*

BINARE STATICE ȘI DINAMICE

- o chestiune care poate provoca confuzie
- **bibliotecile la rândul lor sunt de două feluri:**
  - statice
    - biblioteca e adăugată la compilare
  - dinamice/comune
    - biblioteca este link-ată în timp real la execuție
    - nu necesită recompilare
    - este în regiunea comună de memorie (*shared memory*)
    - *Position Independent Code (Position Independent Execution)*
      - *Global Offset Table*

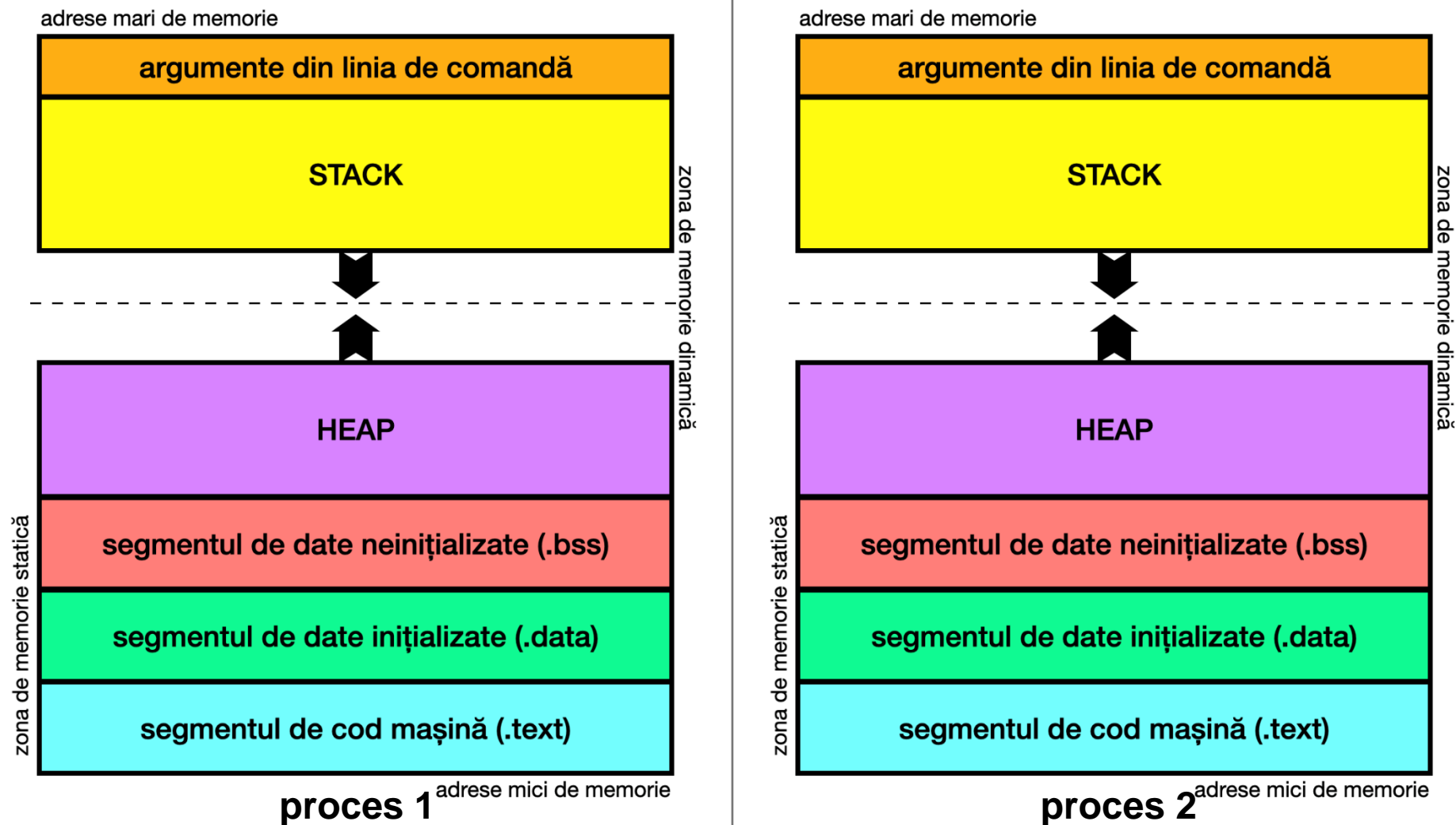
PROCESE

- un binar aflat în execuție
- detalii, foarte multe, vor fi date la cursul de Sisteme de Operare
- spațiul de memorie a unui proces

PROCESE

- avem acum două procese în memorie

Cum este posibil ca ambele procese să acceseze aceleași adrese?

Păi nu este posibil, fiecare proces accesează adrese virtuale (logice), nu adrese fizice!

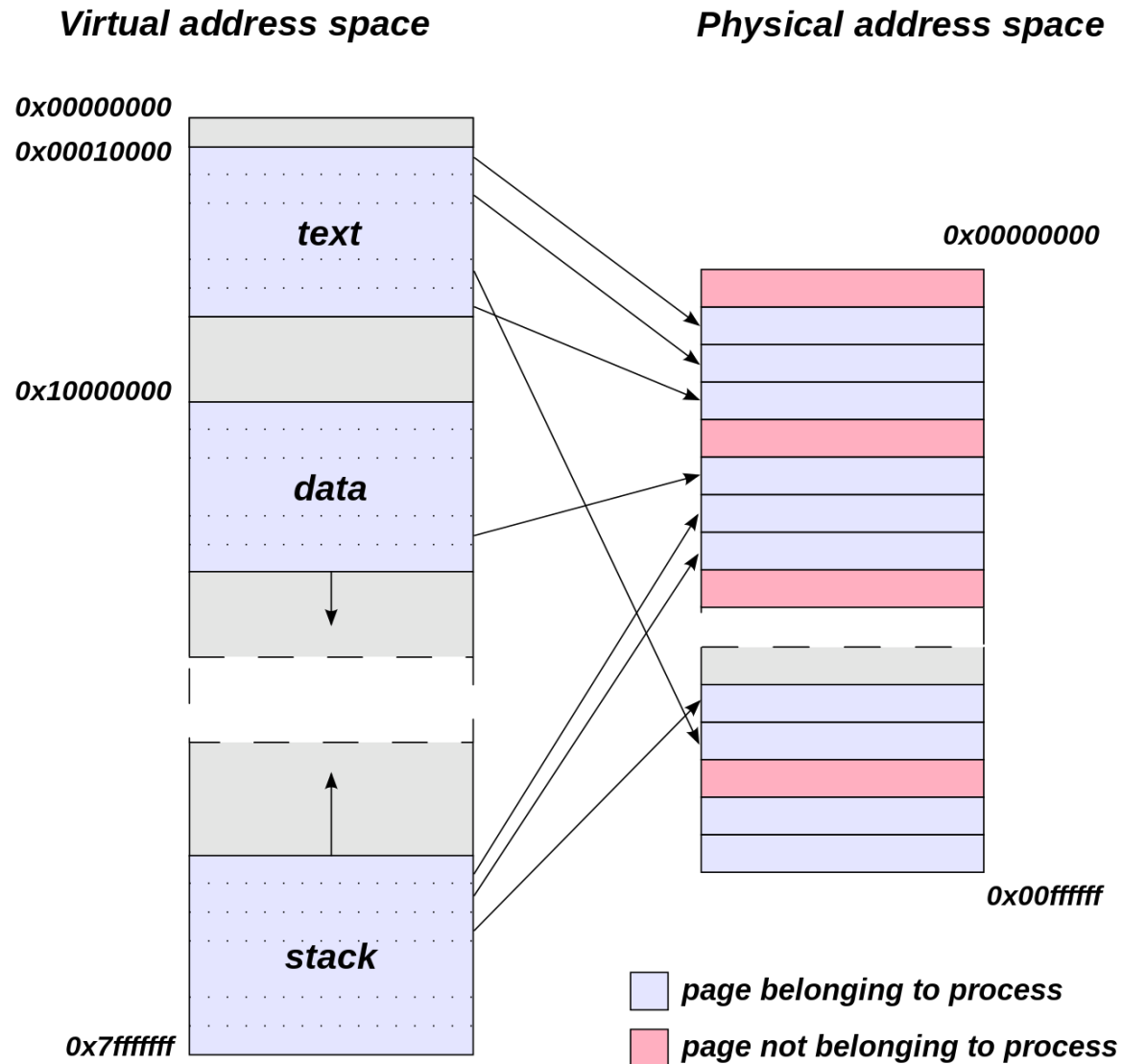
PROCESE

- **fiecare proces „crede” că poate accesa întreaga memorie**
  - adică nu par să fie limite la adresele folosite
- **deci fiecare proces poate accesa adrese virtuale (sau logice)**
  - adică ambele procese pot accesa adresa 0x0000ABCD, de exemplu
- **dar defapt memoria este una singură (memoria fizică)**
  - procesul 1 accesează 0x0000ABCD logic dar 0x0043FFDE fizic
  - procesul 2 accesează 0x0000ABCD logic dar 0x0A567BCE fizic
- **adresele virtuale sunt translatate în adrese fizice**
  - SO-ul, kernel-ul se ocupă de asta
  - dar calculele se realizează și în hardware, pentru eficiență

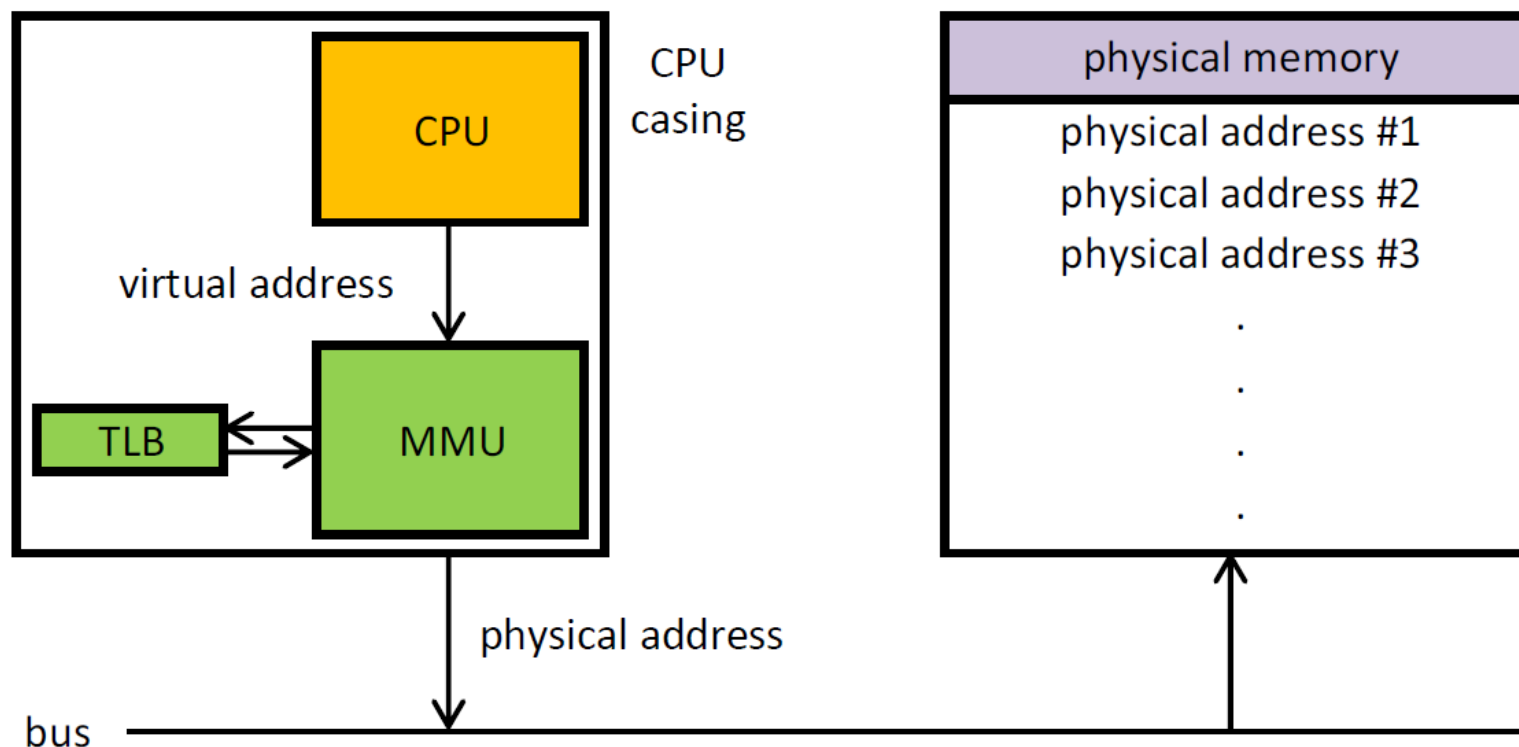
PROCESE

- adrese virtuale sunt traduse în adrese fizice

PROCESE

- ce se întâmplă în hardware

CPU: Central Processing Unit

MMU: Memory Management Unit

TLB: Translation lookaside buffer

TLB e un cache ca această traducere din adrese logice în fizice să se facă rapid

PROCESE

- cum vede sistemul de operare memoria fizică

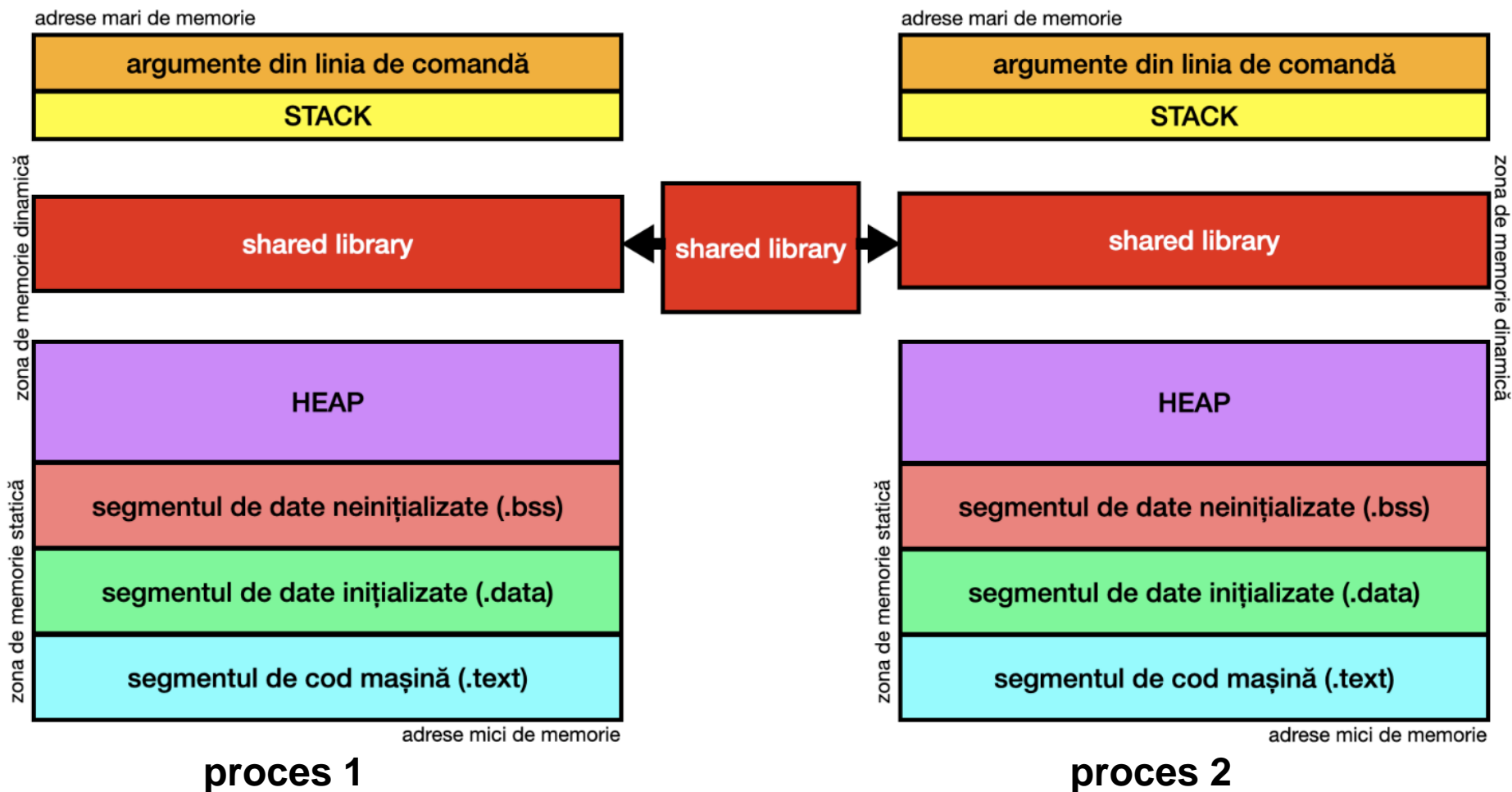

- observați fragmentarea, paginare

mult mai multe detalii la cursul de Sisteme de Operare (SO) din anul II

PROCESE

- iar cu *shared libraries*

mult mai multe detalii la cursul de Sisteme de Operare (SO) din anul II

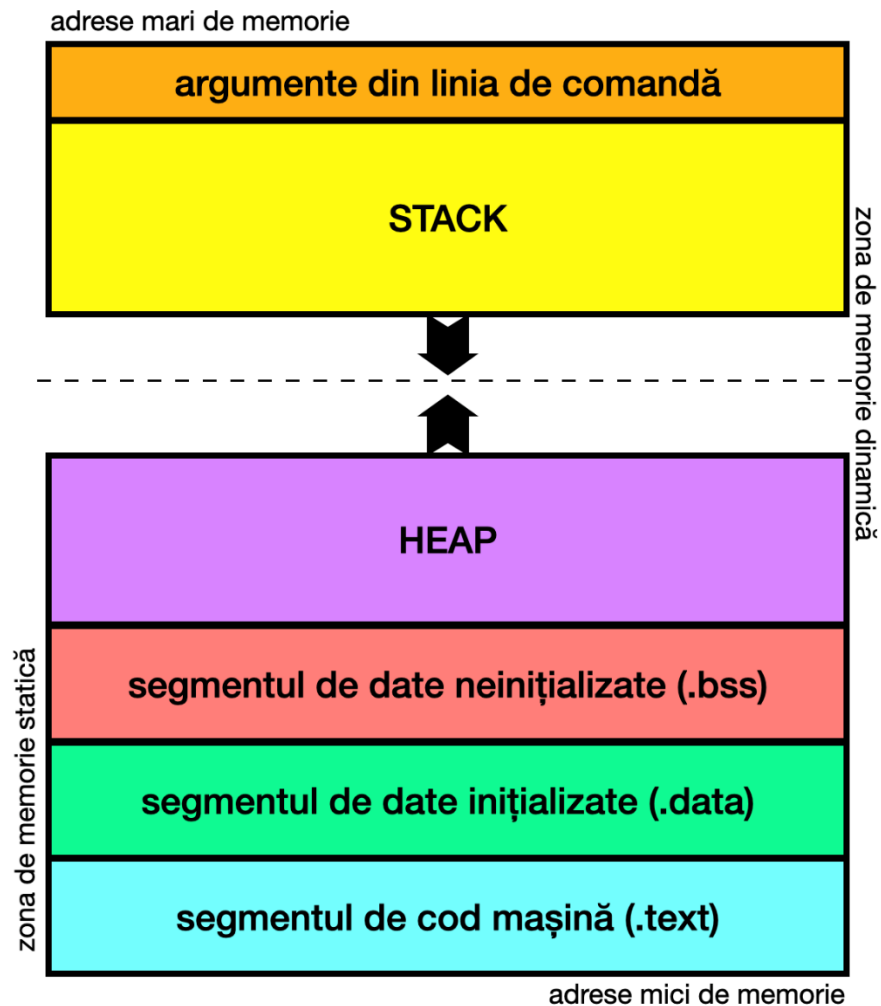
BINARE STATICE ȘI DINAMICE

- PIE vs. NO PIE

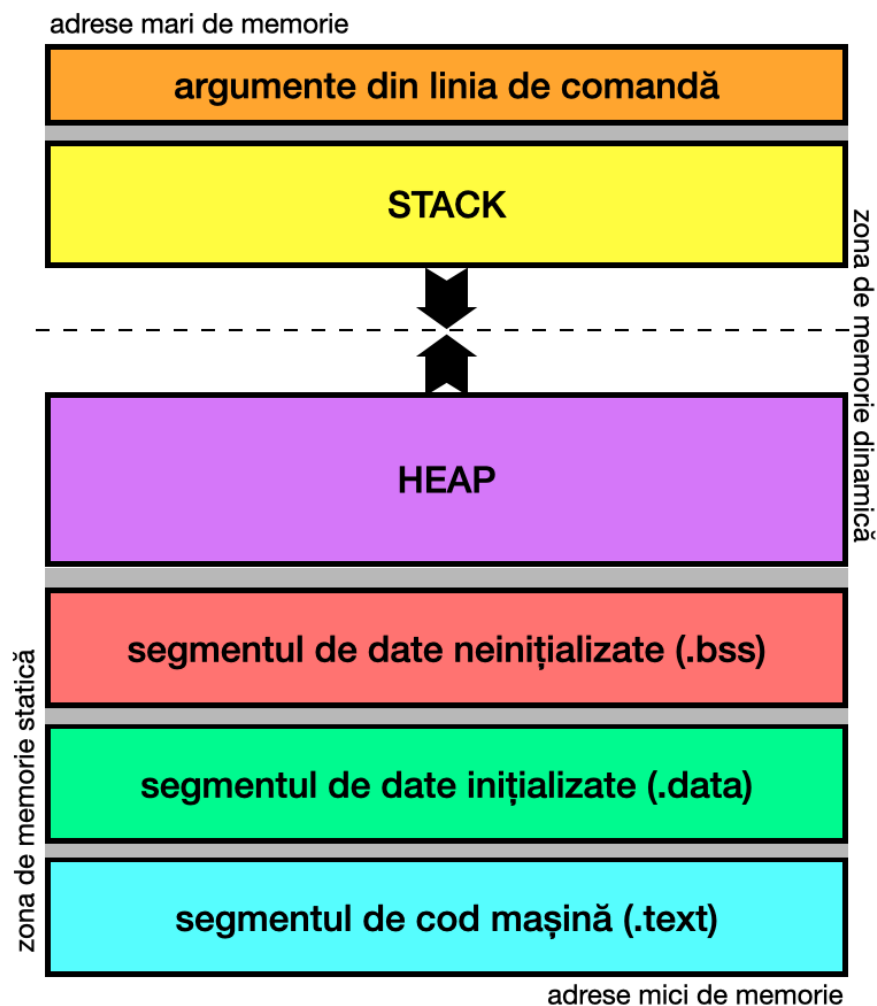
```
(kali㉿kali)-[~]  
$ gcc write.c -o write -no-pie  
  
(kali㉿kali)-[~]  
$ ./write  
hello!  
  
(kali㉿kali)-[~]  
$ file write  
write: ELF 64-bit LSB executable, x86-64, version 1 (SYSV), dynamically linked, interpreter /lib64/ld-linux-x86-64.so.2, BuildID[sha1]=e990629e0423ecf432dd3e0d6f1afe6e4532bc5d, for GNU/Linux 3.2.0, not stripped  
  
(kali㉿kali)-[~]  
$ gcc write.c -o write  
  
(kali㉿kali)-[~]  
$ ./write  
hello!  
  
(kali㉿kali)-[~]  
$ file write  
write: ELF 64-bit LSB shared object, x86-64, version 1 (SYSV), dynamically linked, interpreter /lib64/ld-linux-x86-64.so.2, BuildID[sha1]=cb9a8367c4d68d2555b21eb6838241601e3fcd78, for GNU/Linux 3.2.0, not stripped
```

BINARE STATICE ȘI DINAMICE

- **PIE vs. NO PIE**

NO PIE

PIE

ALINIAREA MEMORIEI

- o ultimă chestiune ...

```
struct MixedData
{
    char Data1;
    short Data2;
    int Data3;
    char Data4;
};
```

```
struct MixedData /* After compilation in 32-bit x86 machine */
{
    char Data1; /* 1 byte */
    char Padding1[1]; /* 1 byte for the following 'short' to be aligned on a 2 byte boundary
assuming that the address where structure begins is an even number */
    short Data2; /* 2 bytes */
    int Data3; /* 4 bytes - largest structure member */
    char Data4; /* 1 byte */
    char Padding2[3]; /* 3 bytes to make total size of the structure 12 bytes */
};
```

- de unde vine această schimbare?
- CPU-ul citește în blocuri, și vrea ca blocurile să fie aliniate

ALINIAREA MEMORIEI

- cum calculăm acest padding?
  - notăm cu *start* adresa de start
  - notăm cu *align* alinierea pe care o vrem (o putere a lui 2)
- padding =

ALINIAREA MEMORIEI

- cum calculăm acest padding?
  - notăm cu *start* adresa de start
  - notăm cu *align* alinierea pe care o vrem (o putere a lui 2)
- $\text{padding} = (\text{align} - (\text{start} \bmod \text{align})) \bmod \text{align}$
=

ALINIAREA MEMORIEI

- cum calculăm acest padding?
  - notăm cu *start* adresa de start
  - notăm cu *align* alinierea pe care o vrem (o putere a lui 2)
- $\text{padding} = (\text{align} - (\text{start} \bmod \text{align})) \bmod \text{align}$
 $= (\text{align} - (\text{start} \& (\text{align} - 1))) \& (\text{align} - 1)$
 $=$

ALINIAREA MEMORIEI

- cum calculăm acest padding?
  - notăm cu *start* adresa de start
  - notăm cu *align* alinierea pe care o vrem (o putere a lui 2)
- $\text{padding} = (\text{align} - (\text{start} \bmod \text{align})) \bmod \text{align}$
  - $= (\text{align} - (\text{start} \& (\text{align} - 1))) \& (\text{align} - 1)$
  - $= -\text{start} \& (\text{align} - 1)$

ALINIAREA MEMORIEI

- cum calculăm acest padding?
  - notăm cu *start* adresa de start
  - notăm cu *align* alinierea pe care o vrem (o putere a lui 2)
- $\text{padding} = (\text{align} - (\text{start} \bmod \text{align})) \bmod \text{align}$
 $\quad = (\text{align} - (\text{start} \& (\text{align} - 1))) \& (\text{align} - 1)$
 $\quad = -\text{start} \& (\text{align} - 1)$
- aliniat =

ALINIAREA MEMORIEI

- cum calculăm acest padding?
  - notăm cu *start* adresa de start
  - notăm cu *align* alinierea pe care o vrem (o putere a lui 2)
- $\text{padding} = (\text{align} - (\text{start} \bmod \text{align})) \bmod \text{align}$
 $= (\text{align} - (\text{start} \& (\text{align} - 1))) \& (\text{align} - 1)$
 $= -\text{start} \& (\text{align} - 1)$
- $\text{aliniat} = \text{start} + \text{padding}$
 $=$

ALINIAREA MEMORIEI

- cum calculăm acest padding?
  - notăm cu *start* adresa de start
  - notăm cu *align* alinierea pe care o vrem (o putere a lui 2)
- $\text{padding} = (\text{align} - (\text{start} \bmod \text{align})) \bmod \text{align}$
 $\quad = (\text{align} - (\text{start} \& (\text{align} - 1))) \& (\text{align} - 1)$
 $\quad = -\text{start} \& (\text{align} - 1)$
- $\text{aliniat} = \text{start} + \text{padding}$
 $\quad = \text{start} + ((\text{align} - (\text{start} \bmod \text{align})) \bmod \text{align})$
 $\quad =$

ALINIAREA MEMORIEI

- cum calculăm acest padding?
  - notăm cu *start* adresa de start
  - notăm cu *align* alinierea pe care o vrem (o putere a lui 2)
- $\text{padding} = (\text{align} - (\text{start} \bmod \text{align})) \bmod \text{align}$
 $= (\text{align} - (\text{start} \& (\text{align} - 1))) \& (\text{align} - 1)$
 $= -\text{start} \& (\text{align} - 1)$
- $\text{aliniat} = \text{start} + \text{padding}$
 $= \text{start} + ((\text{align} - (\text{start} \bmod \text{align})) \bmod \text{align})$
 $= (\text{start} + (\text{align} - 1)) \& \sim(\text{align} - 1)$
 $=$

ALINIAREA MEMORIEI

- cum calculăm acest padding?
  - notăm cu *start* adresa de start
  - notăm cu *align* alinierea pe care o vrem (o putere a lui 2)
- $\text{padding} = (\text{align} - (\text{start} \bmod \text{align})) \bmod \text{align}$
 $= (\text{align} - (\text{start} \& (\text{align} - 1))) \& (\text{align} - 1)$
 $= -\text{start} \& (\text{align} - 1)$
- $\text{aliniat} = \text{start} + \text{padding}$
 $= \text{start} + ((\text{align} - (\text{start} \bmod \text{align})) \bmod \text{align})$
 $= (\text{start} + (\text{align} - 1)) \& \sim(\text{align} - 1)$
 $= (\text{start} + (\text{align} - 1)) \& -\text{align}$

ALINIAREA MEMORIEI

- ce am discutat mai devreme e pentru date
- și instrucțiunile trebuie să fie aliniate (unde am văzut noi asta?)
- și paginile de memorie trebuie să fie aliniate
- problema cu alinierea? **sacrificăm spațiu (în cel mai rău caz, dublu)**

ALINIAREA MEMORIEI

- ce am discutat mai devreme e pentru date
- și instrucțiunile trebuie să fie aliniate (unde am văzut noi asta?)
- și paginile de memorie trebuie să fie aliniate
- problema cu alinierea? **sacrificăm spațiu (în cel mai rău caz, dublu)**
- sunt CPU-uri care refuză să execute instrucțiuni sau să acceseze date ca nu sunt aliniate (exceptions thrown)
- un exemplu: dacă paginile de memorie sunt de 4 KB (2^{12} bytes) atunci am vrea ca de exemplu adresa virtuală 0x2CFC7000 să corespundă adresei fizice 0x12345000

CE AM FĂCUT ASTĂZI

- binare ELF
- binare statice și dinamice
- procese (spațiul memoriei, virtual și fizic)
- alinierea memoriei

DATA VIITOARE ...

- Evaluarea de la laborator
- Evaluarea finală

LECTURĂ SUPLIMENTARĂ (NU INTRĂ ÎN EXAMEN)

- In-depth: ELF - The Extensible & Linkable Format, <https://www.youtube.com/watch?v=nC1U1LJQL8o>
- Handmade Linux x86 executables, <https://www.youtube.com/watch?v=XH6jDiKxod8>
- Creating and Linking Static Libraries on Linux with gcc, <https://www.youtube.com/watch?v=t5TfYRRHG04>
- Creating and Linking Shared Libraries on Linux with gcc, <https://www.youtube.com/watch?v=mUbWcxSb4fw>
- Performance matters, <https://www.youtube.com/watch?v=r-TLSBdHe1A>

LECTURĂ SUPLIMENTARĂ (NU INTRĂ ÎN EXAMEN)

[illegible]

acesta este primul vostru program din laboratorul 0x00
dar scris „de mână” (ELF header + cod mașină)

Handmade Linux x86 executables, <https://www.youtube.com/watch?v=XH6jDiKxod8>
<https://dacvs.neocities.org/1exit>

